



ЕКОНОМІКА ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ВИРОБНИЦТВА

Робоча програма навчальної дисципліни (Силабус)

Реквізити навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Галузь знань	18 «Технології та виробництво»
Спеціальність	184 Гірництво
Освітня програма	«Гірництво»
Статус дисципліни	Нормативна
Форма навчання	денна
Рік підготовки, семестр	4 курс, осінній семестр
Обсяг дисципліни	120 годин
Семестровий контроль/ контрольні заходи	залік
Розклад занять	http://rozklad.kpi.ua/Schedules/ScheduleGroupSelection.aspx
Мова викладання	Українська
Інформація про керівника курсу / викладачів	Лектор: к.т.н., доцент, Шевчук Наталія Анатоліївна, 0936024299, e-mail: nata520522@gmail.com Практичні: : к.т.н., доцент, Шевчук Наталія Анатоліївна, 0936024299, e-mail: nata520522@gmail.com
Розміщення курсу	https://do.ipk.kpi.ua/

Програма навчальної дисципліни

1. Опис навчальної дисципліни, її мета, предмет вивчення та результати навчання

Згідно з навчальним планом Навчально-наукового інституту енергозбереження та енергоменеджменту (НН ІЕЕ) КПІ імені Ігоря Сікорського дисципліна «Економіка і організація виробництва» належить до дисциплін по підготовці студентів першого бакалаврського рівня вищої освіти спеціальності: *184 Гірництво*, освітнього ступеня бакалавр.

Відповідно до навчальних планів підготовки бакалаврів НН ІЕЕ КПІ імені Ігоря Сікорського кредитний модуль належить до циклу **загальної підготовки** і базується на фундаментальних знаннях, сформованих у ході навчання «Вищої математики», «Філософії» та забезпечує подальше навчання професійно орієнтованих кредитних модулів «Стартап проект» й обґрунтування економічної частини дипломного проекту бакалавра, магістра.

Метою опанування дисципліни є формування розуміння концепцій, методології, підходів і критеріїв визначення, сприяння формування у студентів цілісної системи економічних знань, сучасного економічного мислення, надання їм знання стосовно методів економічного аналізу для прийняття та реалізація ефективних господарських та технічних рішень.

Предметом навчальної дисципліни закономірності функціонування гірничих підприємств національної економіки, їх технологія та організація виробництва, економіка та наукова організація праці, планування і прогнозування господарської діяльності.

Кредитний модуль повинен озброїти студентів вміннями застосовувати ці знання для розв'язання практичних задач з підвищення ефективності роботи гірничих підприємств при застосуванні автоматизованих систем управління технологічними процесами та комп'ютерно-інтегрованих технологій на цих об'єктах.

Компетентності: ЗК8. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя; (СК 13) Здатність складати технічну документацію (графіки робіт, інструкції, кошториси, плани, заявки на матеріали і устаткування, тощо) і готувати звітність за встановленими формами, готувати документацію для створення системи якісного менеджменту підприємства

Програмні результати навчання: РН5 Розуміти й аналізувати державну політику, зокрема, науково-технічну й економічну, цілі сталого розвитку та шляхи їх досягнення, історичні етапи і перспективи розвитку гірничих систем та технологій;

РН14. Визначати ефективність використання систем і технологій гірництва за техніко-економічними критеріями.

Пререквізити та постреквізити дисципліни (місце в структурно-логічній схемі навчання за відповідною освітньою програмою)

Дисципліна «Економіка і організація виробництва» базується на знаннях, набутих студентами під час вивчення дисципліни «Вища математика». На основі вивчення дисципліни «Економіка і організація виробництва» базується подальше освоєння професійно орієнтованих кредитних модулів й здійснюється обґрунтування економічної частини дипломного проекту.

2. Зміст навчальної дисципліни

Розділ 1. Економічні основи виробничо-господарської діяльності гірничого підприємства

1. Підприємство як суб'єкт господарювання
2. Економічний механізм діяльності гірничого підприємства

Розділ 2. Ресурсне забезпечення гірничого підприємства

1. Основні засоби гірничого підприємства
2. Виробнича потужність гірничого підприємства та фінансові ресурси
3. Оборотні засоби гірничого підприємства
4. Кадрове забезпечення гірничого підприємства
5. Продуктивність праці на підприємстві.
6. Організація оплати праці на підприємстві

Розділ 3. Економічні результати та ефективність виробництва

1. Витрати виробництва та собівартість продукції
2. Ціни та ціноутворення на продукцію в умовах ринку
3. Фінансово-економічні результати діяльності гірничого підприємства
4. Прибуток та рентабельність гірничого підприємства
5. Якість та конкурентоспроможність продукції гірничого підприємства
6. Виробничі інвестиції гірничого підприємства

Розділ 4. Основи планування та організації виробництва

1. Організація виробничого процесу
2. Організація потокового та автоматизованого виробництва
3. Організація допоміжних виробництв
4. Прогнозування і планування діяльності гірничого підприємства

Навчальні матеріали та ресурси

Базова література:

1. Економіка підприємства. Книга 1. [підручник для студ. вищих навч. закладів]: За заг ред. П.В. Круша, К.В.Шелехова та ін – К. ДП «НВЦ Пріоритети» 2014. – 780 с.
2. Економіка підприємства. Книга 2. [підручник для студ. вищих навч. закладів]: За заг ред. П.В. Круша, К.В.Шелехова та ін – К. ДП «НВЦ Пріоритети» 2014. – 624 с.

3. Економіка і організація виробництва: конспект лекцій [Електронний ресурс]: навч. посіб. для студ. спеціальностей 142 «Енергетичне машинобудування», 144 «Теплоенергетика» / КПІ ім. Ігоря Сікорського; уклад. О.В. Кривда, Н.Я. Бойчук, О.І. Руденко – Електронні текстові дані (1 файл: 1,76 МБ). Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2020. 99 с
4. Організація виробництва : підручник / А. І. Яковлев [та ін.] ; ред.: А. І. Яковлев, С. П. Сударкіна, М. І. Ларка ; Нац. техн. ун-т "Харків. політехн. інт". – Харків : НТУ "ХПІ", 2016. – 436 с.
5. Прохорова В. В. Організація виробництва : навч. посібник / В. В. Прохорова, О. Ю. Давидова. – Х. : Вид-во Іванченка І.С., 2018. – 275 с.
6. Організація виробництва: практикум/ Т.В. Кравченко, Т.С. Онисенко.- К.- ВПЦ «Київський університет», 2017.-191с.
7. Економіка і організація виробництва: навчальний посібник для здобувачів ступеня бакалавра за технічними та інженерними спеціальностями / Петренко К. В., Скоробогатова Н. Є. - К.: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. – 177 с.

Зазначені матеріали можна знайти в бібліотеці КПІ ім. Ігоря Сікорського, на кафедрі економіки і підприємництва в 522 аудиторії 7 корпусу. Дані підручники дають змогу поглибити і закріпити знання отримані на лекціях та практичних заняттях з тем по дисципліні «Економіка та організація виробництва»

Додаткова література:

1. Економіка і організація виробництва: Рекомендації до виконання розрахункової роботи: [Електронний ресурс]: навч. посібник для студ. спеціальностей: 141 «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка» спеціалізацій: «Інжиніринг електротехнічних комплексів», «Електромеханічні та мехатронні системи енергоємних виробництв» / Н.А. Шевчук, Тульчинська С.О. / КПІ ім. Ігоря Сікорського. – Електронні тестові дані (1 файл: 127 КБ). Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. – 60 с.
2. Обґрунтування господарських рішень і оцінювання ризиків: Практичні заняття [Електронний ресурс] : навч. посіб. для студ. спеціальності 051 «Економіка» спеціалізації «Економіка підприємства» / КПІ ім. Ігоря Сікорського; уклад. О.В. Кривда, Н.А.Шевчук – Електронні текстові дані (1 файл: 107 Кбайт). – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2018. – 48 с.
3. Статистична інформація / Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
4. Законодавство України / Сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://rada.gov.ua>
5. Сторінка викладача в електронному кампусі НТУУ «КПІ» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://login.kpi.ua/>

Відповідно до тем, що вивчаються на лекційних та практичних заняттях, студенти повинні ознайомитися з відповідними положенням законодавчих та нормативних документів.

Навчальний контент

5. Методика опанування навчальної дисципліни (освітнього компонента)

В межах вивчення дисципліни протягом семестру заплановано проведення лекцій, практичних занять, виконання модульної контрольної роботи.

Під час вивчення матеріалу застосовуються такі методи колективного та активного навчання: 1) особистісно-орієнтовані технології, засновані на активних формах в методах навчання: мозковий штурм, інтерактивне спілкування. 2) методи проблемного навчання (проблемний виклад матеріалу), частково пошукові завдання, аналітичні доповіді та аналіз окремих ситуацій; 3) інформаційно-комунікаційні технології, що забезпечують проблемно-дослідницький характер процесу навчання.

Проведення лекцій забезпечує формування теоретичних знань студента у процесі викладу теоретичного матеріалу, розв'язування проблем, ситуацій, завдань практично-прикладного

характеру, використання сучасних засобів Google Workspace Education. Опрацювання теоретичних питань на практичних заняттях проводиться у формі пояснень змісту процесів та явищ за темами, визначеними в навчальному плані. Окрім того, на практичних заняттях студенти розв'язують задачі, ситуаційні вправи. Для покращення засвоєння матеріалу практикуються: експрес-опитування, тестування, самостійна творча діяльність студента, аналітичні огляди з питань економіки та організації виробництва.

Набуття студентом проблемно-орієнтовного мислення, а також вміння розробляти та приймати рішення є тими чинниками, що забезпечують успіх у їхній подальшій роботі на реальних підприємствах.

Підсумковий контроль здійснюється у формі заліку.

№ п/п	Назва теми лекції та перелік основних питань
1	<p>Підприємство як суб'єкт господарювання Місце курсу «Економіка і організація виробництва» в системі підготовки інженера у сфері екологія. Мета вивчення кредитного модуля та його основні завдання. Предмет, задачі та структура дисципліни кредитного модуля. Види економічної діяльності. Міжнародна класифікація підприємств. Форми об'єднання підприємств в Україні.</p>
2	<p>Економічний механізм діяльності гірничого підприємства Підприємство та мета його діяльності. Визначення цілей і напрямків діяльності підприємств. Класифікація підприємств. Правові основи функціонування гірничого підприємства в Україні. Виробнича структура гірничого підприємства. Виробнича програма та правила її розробки.</p>
3	<p>Основні засоби гірничого підприємства Виробничі фонди гірничого підприємства та показники їх використання. Економічна сутність, класифікація і структура основних засобів. Види і показники зношування основних засобів. Амортизація основних засобів та методи її нарахування. Показники оцінки стану та ефективності застосування основних засобів.</p>
4	<p>Виробнича потужність гірничого підприємства та фінансові ресурси Виробнича потужність гірничого підприємства та методи її вимірювання. Поняття фінансових ресурсів гірничого підприємства. Джерела фінансування. Види нематеріальних ресурсів на підприємстві. Інноваційні процеси на підприємстві та оцінка ефективності.</p>
5	<p>Оборотні засоби гірничого підприємства Економічна сутність оборотних засобів. Склад і структура оборотних засобів гірничого підприємства. Кругообіг обігових засобів. Види обігових засобів. Нормування обігових засобів. Показники ефективності використання обігових засобів.</p>
6	<p>Кадрове забезпечення гірничого підприємства Кадрова політика і система управління кадровим потенціалом гірничого підприємства. Класифікація та структура персоналу. Система оцінки трудового персоналу підприємств. Розрахунок чисельності працюючих на підприємстві.</p>
7	<p>Продуктивність праці на підприємстві Продуктивність праці та методи її вимірювання на підприємстві. Трудомісткість продукції на підприємстві та методи її визначення. Планування продуктивності праці. Мотивація праці на підприємстві її моделі та методи. Організація нормування праці на підприємстві.</p>
8	<p>Організація оплати праці на підприємстві Зміст та функції заробітної плати. Форми оплати праці. Системи оплати праці. Тарифна система оплати праці робітників та управлінського персоналу. Ринкові форми і системи оплати праці. Розрахунок заробітку працюючих за різними формами і системами оплати праці. Матеріальне стимулювання роботи персоналу.</p>
9	<p>Витрати виробництва та собівартість продукції гірничого виробництва Поняття і характеристика витрат на виробництво продукції. Класифікація витрат.</p>

	Управління витратами гірничого підприємства. Види та показники собівартості продукції. Джерела та шляхи зниження собівартості продукції. Планування зниження собівартості продукції.
10	Ціни та ціноутворення на продукцію гірничого підприємства в умовах ринку Основи формування ціни продукції гірничого підприємства. Економічний зміст і функції ціни. Вплив якості продукції та попиту на ціноутворення. Мета ціноутворення в умовах ринку. Класифікація цін. Стратегії ціноутворення в умовах ринку. Державне регулювання цін. Поняття точки беззбитковості.
11	Фінансово-економічні результати діяльності гірничого підприємства Сутність та основні завдання фінансової діяльності гірничого підприємства. Показники оцінки фінансового стану гірничого підприємства. Фінансовий план гірничого підприємства. Показники та чинники підвищення ефективності виробництва.
12	Прибуток та рентабельність гірничого підприємства Дохід і прибуток. Поняття і види прибутку гірничого підприємства. Розподіл прибутку та джерела його формування. Показники та чинники підвищення ефективності виробництва. Оцінка ефективності діяльності гірничого підприємства. Показники рентабельності. Оцінка фінансово-економічного стану гірничого підприємства.
13	Якість та конкурентоспроможність продукції гірничого підприємства Поняття і показники якості продукції. Методи оцінки якості продукції. Конкурентоспроможність продукції: чинники забезпечення та методика оцінки її рівня. Система управління якістю та конкурентоспроможністю продукції гірничого підприємства. Стандартизація і сертифікація продукції. Економічна ефективність підвищення якості та конкурентоспроможності продукції та шляхи її підвищення.
14.	Виробничі інвестиції гірничого підприємства Характеристика виробничих інвестицій. Капіталовкладення їх види та структура. Планування капітального будівництва. Проектування виробничих об'єктів. Розрахунок потреби у виробничих інвестиціях. Оцінка економічної ефективності виробничих інвестицій та чинники підвищення виробничих інвестицій.
15	Організація виробничого процесу гірничого виробництва Сутність та поняття організації виробництва. Функції, завдання та напрями організації виробництва. Виробничий процес та його основні елементи. Класифікація виробничих процесів. Основні принципи організації виробничого процесу на підприємстві.
16	Організація потокового та автоматизованого виробництва на гірничих підприємствах Характеристика потокового виробництва. Класифікація поточкових ліній. Основні види конвеєрів у безперервно-поточковому виробництві. Типи автоматичних поточкових ліній. Розрахунок автоматичних поточкових ліній. Організаційні основи гнучкого автоматизованого виробництва.
17	Організація допоміжного виробництва Основи організації та загальна характеристика допоміжного виробництва. Організація ремонтного господарства промислового гірничого підприємства. Методи і види ремонтного обслуговування основних фондів на підприємстві. Організація інструментального господарства. Організація енергетичного господарства. Структура енергетичної галузі України.
18	Прогнозування і планування діяльності підприємств. Суть і основні процедури стратегічного планування на підприємстві. Прогнозування, його суть та зміст. Класифікація прогнозів. Типи та методи прогнозування. Поняття, принципи та методи планування. Види планів гірничого підприємства та їх взаємозв'язок. Система показників планування. Бізнес-план підприємства. Його значення і зміст.

6. Самостійна робота студента

Практичні заняття та самостійна робота

№ з/п	Теми практичних заняття та перелік основних питань	Завдання на самостійну роботу	Термін виконання
1	<p>Предмет і задачі курсу. Підприємство як суб'єкт господарювання. Основні питання: 1. Пояснити основну суть і задачі економіки і організації виробництва. 2. Визначити цілі і напрямки діяльності підприємства. 3. Розглянути основні законодавчі акти, які регулюють діяльність підприємства в Україні. 4. Розглянути форми об'єднання підприємств та дати їх характеристику.</p>	<p>Розглянути які документи необхідно підготувати, щоб здійснити підприємницьку діяльність без створенням юридичної особи.</p>	<p>1-2 тиждень навчання</p>
2	<p>Економічний механізм діяльності підприємств Основні питання: 1. Здійснити аналіз основних цілей і напрямків діяльності підприємства. 2. Розглянути класифікація підприємств на Україні. 3. Розглянути правові основи і законодавчу базу здійснення підприємницької діяльності на Україні. 4. Розглянути виробничу структуру гірничого підприємства. 5. Пояснити правила розробки виробничої програми.</p>	<p>Пояснити сутність розробки виробничої програми на підприємстві.</p>	<p>2-3 тиждень навчання</p>
3	<p>Основні засоби електромеханічного гірничого підприємства Основні питання: 1. Здійснити аналіз структури основних фондів, пояснити сутність методики розрахунків первісної та відновлювальної вартості основних фондів та показників їх використання. 2. Здійснити порівняльний аналіз методів нарахування амортизації основних фондів, пояснити сутність показників ефективності використання основних фондів та виробничих потужностей, усвідомити поняття первісної та відновлювальної вартості основних фондів з урахуванням зносу. 3. Пояснити, як визначається середньорічна вартість основних фондів, коефіцієнти відновлення та вибуття основних фондів, питома вага їх активної частини, коефіцієнти екстенсивного, інтенсивного та загального використання основних фондів, ступінь ефективності використання основних виробничих потужностей підприємств.</p>	<p>Переоцінка основних засобів</p>	<p>3-4 тиждень навчання</p>
4	<p>Виробнича потужність гірничого підприємства. Основні питання: 1. Здійснити аналіз виробничих потужностей на підприємстві. 2. Пояснити, як визначається середньорічна виробнича потужність гірничого підприємства,</p>	<p>Пояснити сутність існуючих оцінок виробничих потужностей.</p>	<p>4-5 тиждень навчання</p>

	коефіцієнти фактичного використання виробничої потужності.		
5	<p>Оборотні засоби гірничого підприємства</p> <p>Основні питання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Здійснити порівняльний аналіз сутності понять обігові кошти та оборотні фонди. 2. Проаналізувати особливості обігових коштів. 3. Розкрити сутність показників використання обігових засобів. 4. Показники ефективності використання обігових коштів 	Джерела формування обігових коштів	5-6 тиждень навчання
6	<p>Кадри гірничого підприємства</p> <p>Основні питання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Пояснити відмінності між явочною та обліковою чисельністю працюючих. 2. Здійснити створення планової структури штату робітників гірничого підприємства. 3. Пояснити, як визначаються показники динаміки зміни чисельності робітників (коефіцієнту прийому, вибуття, плинності). 4. Пояснити, як визначаються показники використання робочого часу (коефіцієнт використання річного фонду робочого часу і нормативної тривалості робочого дня, інтегральний коефіцієнт використання робочого часу). 	Оцінка результативності роботи персоналу	6-7 тиждень навчання
7	<p>Продуктивність праці на підприємстві</p> <p>Основні питання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Пояснити важливість визначення продуктивності праці на підприємстві. 2. Пояснити, як визначаються планові показники продуктивності праці працюючих на підприємстві, а також трудомісткість продукції. 3. Проаналізувати загальну зміну продуктивності праці працюючих в порівнянні з плановою в результаті впливу різних факторів. 	Підвищення продуктивності праці	7-8 тиждень навчання
8	<p>Організація оплати праці на підприємстві</p> <p>Основні питання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Пояснити відмінності між основними видами заробітної плати. 2. Проаналізувати основну і додаткову заробітну плату. 3. Пояснити сутність тарифної системи. 4. Здійснити розрахунок заробітної плати використовуючи погодинна форма оплати праці. 	Мотивація праці на електромеханічному підприємстві	8-9 тиждень навчання
9	<p>Витрати виробництва та собівартість продукції</p> <p>Основні питання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Здійснити класифікацію виробничих витрат підприємств. 2. Пояснити відмінності між поняттями витрати 	Джерела та шляхи зниження собівартості	9-10 тиждень навчання

	<p>та собівартість продукції.</p> <p>3. Проаналізувати планову собівартість річного видобутку вугілля та її структуру.</p> <p>4. Проаналізувати зміну фактичної собівартості в поточному році у порівнянні з плановою у результаті впливу різних факторів.</p>		
10	<p>Ціни та ціноутворення гірничого підприємства в умовах ринку</p> <p>Основні питання:</p> <p>1. Пояснити сутність процесу формування цін та тарифів на гірничого підприємствах.</p> <p>2. Пояснити прийняту підприємством ринкову стратегію з метою встановлення оптимального рівня цін, використовуючи методи ціноутворення.</p> <p>3. Проаналізувати вплив цін на паливо та тарифів на енергію на ціну промислової продукції.</p>	Система цін у ринковій економіці	10-11 тиждень навчання
11	<p>Результати та ефективність виробництва</p> <p>Основні питання :</p> <p>1. Пояснити сутність та основні завдання фінансової діяльності гірничого підприємства.</p> <p>2. Проаналізувати показники оцінки фінансового стану гірничого підприємства.</p> <p>3. Скласти фінансовий план гірничого підприємства.</p>	Фінансовий результат	11-12 тиждень навчання
12	<p>Методика розрахунку прибутку, рентабельності підприємств</p> <p>Основні питання :</p> <p>1. Пояснити значення та сутність понять прибутку, рентабельності підприємств.</p> <p>2. Надати методику розрахунків показників прибутку, рентабельності підприємств.</p> <p>3. Підготуватися до дискусії з питань розробки заходів з підвищення прибутковості функціонування підприємств.</p>	Використання прибутку на підприємстві	12-13 тиждень навчання
13	<p>Якість і конкурентоспроможність продукції</p> <p>Основні питання:</p> <p>1. Пояснити сутність визначення показників якості і конкурентоспроможності продукції.</p> <p>2. Проаналізувати систему показників якості агрегатних верстатів і дати комплексну оцінку агрегатного верстата.</p> <p>3. Пояснити сутність визначення інтегрального показника конкурентоспроможності продукції.</p>	Міжнародні стандарти у системах управління якістю продукції	13-14 тиждень навчання
14	<p>Виробничі інвестиції гірничого підприємства</p> <p>Основні питання:</p> <p>1. Пояснити сутність необхідності планування капітального будівництва.</p> <p>2. Обґрунтувати мету проектування виробничих об'єктів.</p> <p>3. Надати методику розрахунку потреби гірничого підприємства у виробничих інвестиціях.</p> <p>4. Здійснити розрахунок капітальних затрат на</p>	Ризики інвестиційних проектів	14-15 тиждень навчання

	розробку і впровадження нової обладнання автоматизації видобувного комплексу. 5. Обґрунтувати річний економічний ефект від впровадження інноваційного обладнання.		
15	Організація виробничого процесу Основні питання: 1. Пояснити сутність поняття «виробничий процес». 2. Обґрунтувати основну мету організації виробничого процесу. 3. Пояснити відмінності основного процесу виробництва від допоміжного. 4. Підготуватися до дискусії з питань принципів організації виробничого процесу на підприємстві.	Функціональна структуру організації виробництва.	15-16 тиждень навчання
16	Організація потокового та автоматизованого виробництва Основні питання: 1. Пояснити сутність потокового виробництва. 2. Обґрунтувати класифікація поточкових ліній. 3. Опанувати методикою розрахунку автоматичних поточкових ліній. 4. Засвоїти методика розрахунку такту і ритму поточної лінії.	Основні принципи організації гнучкого автоматизованого виробництва.	16-17 тиждень навчання
17	Організація допоміжного виробництва та прогнозування і планування діяльності підприємств Основні питання: 1. Обґрунтувати класифікація ремонтів основних засобів на підприємстві. 2. Пояснити види, форми, типи, шляхи та засоби відтворення основних фондів гірничого підприємства та роль капітального ремонту. 3. Обґрунтувати ремонтний цикл та його структуру. 4. Обґрунтувати види планів гірничого підприємства. 5. Опанувати методикою складання бізнес-плану підприємства.	Організація енергетичного господарства.	17-18 тиждень навчання
18	Модульна контрольна робота	Підготовка до заліку	18 тиждень навчання

Основні завдання циклу практичних занять – систематизація, узагальнення та закріплення знань, набутих у процесі вивчення студентами лекційного матеріалу, опрацювання бібліографічних джерел основної, додаткової літератури, періодичних видань, Інтернет-джерел. Практичні заняття також мають на меті засвоїти теоретичний матеріал з кредитного модуля «Економіка і організація виробництва», набути розуміння суті, функції та значення економіки і організації виробництва на електротехнічному підприємстві, дослідження та обґрунтування, підходи до розрахунку економічних показників, планування розвитку інновацій на підприємстві, трудових ресурсів, зниження собівартості продукції, підвищення економічної ефективності.

Політика та контроль

Система вимог, які викладач ставить перед студентом:

- правила відвідування занять: відповідно до Наказу 1-273 від 14.09.2020 р. заборонено оцінювати присутність або відсутність здобувача на аудиторному занятті, в тому числі нараховувати заохочувальні або штрафні бали за це. Відповідно до РСО даної дисципліни бали нараховують за відповідні види навчальної активності на лекційних та практичних заняттях.

На момент проведення кожного заняття, як лекційного, так і практичного, у студента на пристрої, з якого він працює, має бути встановлено додаток Zoom (у випадку дистанційного навчання), а також відкрито курс «Економіка та організація виробництва» на платформі «Сікорський» (код доступу до курсу надається на першому занятті згідно з розкладом). Силабус; лекційний матеріал; практикум; завдання до кожного практичного заняття; варіанти модульної контрольної роботи; тести, які потрібно виконати за лекціями; перелік питань до залікової контрольної роботи розміщено на платформі «Сікорський» та у системі «Електронний Кампус КПІ».

- правила поведінки на заняттях: студент має можливість отримувати бали за відповідні види навчальної активності на лекційних та практичних заняттях, передбачені РСО дисципліни. Використання засобів зв'язку для пошуку інформації на гугл-диску викладача, в інтернеті, в дистанційному курсі на платформі Сікорський здійснюється за умови вказівки викладача;

- правила призначення заохочувальних та штрафних балів: заохочувальні та штрафні бали не входять до основної шкали РСО, а їх сума не перевищує 10% від максимальної кількості балів. Загальна сума заохочувальних балів не може перевищувати 10 балів. Заохочувальні бали нараховують за участь у наукових конференціях, студентських конкурсах та олімпіадах, за написання статті та її публікацію. За участь у Всеукраїнській олімпіаді (конкурсі наукових робіт) студенту нараховується 5 (I тур) або 10 (II тур) балів. За написання статті та її публікацію студенту нараховується 10 балів (видання, що входить до Scopus або Web of Science) або 8 балів (фахове видання України). За публікацію тез доповіді на науковій конференції – 5 балів.

- політика дедлайнів та перескладань: кожен студент зобов'язаний дотримуватися термінів виконання завдань у межах розкладу проведення аудиторних занять з дисципліни.

Обов'язковим контрольним заходом оцінювання для допуску до заліку є написання МКР. Студент, що з поважної причини (лікарняний, академічна мобільність тощо) не написав МКР, має право зробити це під час регулярних консультацій викладача згідно розкладу.

Порядок перескладання семестрового контролю визначається загальними правилами університету¹.

- політика щодо академічної доброчесності: Кодекс честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут» <https://kpi.ua/files/honorcode.pdf> встановлює загальні моральні принципи, правила етичної поведінки осіб та передбачає політику академічної доброчесності для осіб, що працюють і навчаються в університеті, якими вони мають керуватись у своїй діяльності, у тому числі при вивченні та складанні контрольних заходів з дисципліни «Економіка та організація виробництва». Викладачі та студенти, що вивчають дану дисципліну, зобов'язані дотримуватися положень прийнятого в університеті Кодексу честі²;

- при використанні цифрових засобів зв'язку з викладачем (мобільний зв'язок, електронна пошта, переписка на форумах та у соц.мережах тощо) необхідно дотримуватись загальноприйнятих етичних норм, зокрема бути ввічливим та обмежувати спілкування робочим часом викладача.

Інклюзивне навчання. Засвоєння знань та умінь в ході вивчення дисципліни може бути доступним для більшості осіб з особливими освітніми потребами, окрім здобувачів з серйозними вадами зору, які не дозволяють виконувати завдання за допомогою персональних комп'ютерів, ноутбуків та/або інших технічних засобів.

Навчання іноземною мовою. У ході виконання завдань студентам може бути рекомендовано звернутися до англомовних джерел.

¹ Положення про поточний, календарний та семестровий контроль результатів навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського (Додаток 1 до наказу № 7-137 від 0.08.2020 р.). URL: https://kpi.ua/document_control

² Кодекс честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут». URL: <https://kpi.ua/code>

7. Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (PCO) Рейтингова система оцінювання результатів навчання студентів з кредитного модуля «Економіка і організація виробництва»

Поточний контроль: тестування, МКР, виконання завдань до практичних занять.

Календарний контроль: проводиться двічі на семестр як моніторинг поточного стану виконання вимог силабусу.

Семестровий контроль: залік.

Рейтинг студента з кредитного модуля складається з балів, що він отримує за:

- чотири відповіді (кожного студента в середньому) на семінарських заняттях (за умови, що на одному занятті опитується 5 студентів при максимальній чисельності групи 20 осіб) (40 балів);
- 4 експрес-контроль (40 балів);
- модульна контрольна робота (тривалістю 1 академ. година) (20 балів).

Система рейтингових (вагових) балів та критерії оцінювання.

1. Робота на практичних заняттях

Ваговий бал – 5.

Максимальна кількість балів на всіх практичних заняттях дорівнює 5 балів $\times 8 = 40$ балів

- вирішення задачі з чіткими поясненнями і висновками або повна і

грунтовна відповідь

5 балів;

- вирішення задачі з поясненнями, але без висновків або достатньо повна відповідь з певними неточностями

4 бали;

- вирішення задачі без чітких пояснень та висновків або неповна відповідь

3 бали;

- неповне вирішення задачі без пояснень та висновків або спрощена необґрунтована відповідь

2 бали;

- відсутність вирішення задачі або відповіді

0 бал.

2. Експрес-контроль:

Ваговий бал – 1. Максимальна кількість балів за всі виконані завдання дорівнює

1 бали $\times 10 = 10$ балів $\times 4 = 40$

- повністю виконане завдання — 1 бали;

- неповністю виконане завдання — 0,5 бали;

- виконано одне-два завдання – 0 бали.

3. Модульна контрольна робота:

– «відмінно» – повна відповідь (не менше 90% потрібної інформації) – 20-16 балів;

– «добре» – достатньо повна відповідь (не менше 75% потрібної інформації) або повна відповідь з незначними неточностями – 15-11 балів;

– «задовільно» – неповна відповідь (не менше 60% потрібної інформації) та незначні помилки – 6-10 бали;

– «незадовільно» – відповідь не відповідає вимогам до «задовільно» – 0 балів 5.

Індивідуальне завдання

Умови позитивної проміжної атестації

Для отримання „зараховано” з першої проміжної атестації (8 тиждень) студент повинен набрати не менше, ніж 20 бал (за умови, якщо на початок 8 тижня згідно з календарним планом контрольних заходів „ідеальний” студент має отримати 40 балів).

Для отримання „зараховано” з другої проміжної атестації (14 тиждень) студент повинен набрати не менше, ніж 40 балів (за умови, якщо на початок 14 тижня згідно з календарним планом контрольних заходів „ідеальний” студент має отримати 80 балів).

За написання статті та її публікацію студенту нараховується 10 балів (видання, що входить до Scopus або Web of Science) або 8 балів (фахове видання України). За публікацію тез доповіді на науковій конференції – 5 балів.

Семестровий рейтинг обчислюється за формулою:

$R_{\text{сем}} = R_{\text{ПР}} + R_{\text{T}} + R_{\text{МКР}} = 40 + 40 + 20 = 100$ балів.

Студенти, семестровий рейтинг яких склав від 60 до 100 балів, мають право залишати за собою набраний упродовж семестру рейтинг та звільнитися від складання заліку.

Залікова контрольна робота оцінюється із 60 балів. Контрольне завдання цієї роботи складається з трьох запитань з переліку, що наданий у додатку до робочої програми КМ. Кожне запитання оцінюється з 20 балів за такими критеріями:

- «відмінно» – повна відповідь (не менше 90% потрібної інформації), надані відповідні обґрунтування та особистий погляд – 20 - 18 балів;
- «добре» – достатньо повна відповідь (не менше 75% потрібної інформації), що виконана згідно з вимогами до рівня «умінь», або незначні неточності) – 17...15 балів;
- «задовільно» – неповна відповідь (не менше 60% потрібної інформації, що виконана згідно з вимогами до «стереотипного» рівня та деякі помилки) – 14...12 балів;
- «незадовільно» – незадовільна відповідь – 0 балів.

Студент, який у семестрі отримав більше 60 балів, але бажає підвищити свій результат, може взяти участь у заліковій контрольній роботі. У цьому разі остаточний результат складається із балів, що отримані на заліковій контрольній роботі та балів за тестові контрольні роботи.

Для заочної форми навчання

Поточний контроль: МКР (20 балів) та робота на практичному занятті (20 балів). Структура МКР та критерії оцінювання аналогічні як і для очної форми навчання і наведені вище.

Семестровий контроль: залік. Умови допуску до семестрового контролю: виконані і зараховані МКР. Студенти, які виконали умови допуску до заліку, виконують залікову контрольну роботу. Сума балів за МКР, відповіді на практичних заняттях та за залікову контрольну роботу переводиться до підсумкової оцінки згідно з таблицею.

Залікова контрольна робота оцінюється у 60 балів як і для очної форми навчання. Критерії оцінювання наведено вище.

Таблиця переведення рейтингових балів до оцінок:

Таблиця 1

Бали	Оцінка
95...100	Відмінно
85...94	Дуже добре
75...84	Добре
65...74	Задовільно
60...64	Достатньо
Менше 60	Не задовільно
Реферат не здано	Не допущений

8. Додаткова інформація з дисципліни (освітнього компонента)

Перелік питань, для підготовки до семестрового контролю:

1. Види підприємницької діяльності.
2. Форми об'єднання підприємств та їх характеристика.
3. Міжнародна класифікація підприємств.
4. Визначення цілей і напрямків діяльності гірничого підприємства.
5. Класифікація організаційних форм підприємств в Україні
6. Правові основи функціонування підприємства в Україні.
7. Виробнича програма та правила її розробки.
8. Економічна сутність, класифікація і структура основних фондів.
9. Методи оцінки та обліку основних засобів.
10. Види і показники зношування основних засобів.
11. Амортизація основних засобів та методи її нарахування.
12. Показники оцінки стану та ефективності застосування основних засобів.
13. Виробнича потужність гірничого підприємства та методи її вимірювання.
14. Поняття фінансових ресурсів гірничого підприємства.

15. Види нематеріальних ресурсів на підприємстві.
16. Інноваційні процеси на підприємстві та оцінка ефективності.
17. Склад і структура оборотних засобів гірничого підприємства.
18. Нормування обігових засобів.
19. Показники ефективності використання обігових засобів.
20. Кадрова політика і система управління кадровим потенціалом гірничого підприємства.
21. Класифікація та структура персоналу.
22. Система оцінки трудового персоналу підприємств. Розрахунок чисельності працюючих на підприємстві.
23. Продуктивність праці та методи її вимірювання на підприємстві.
24. Трудомісткість продукції на підприємстві та методи її визначення.
25. Мотивація праці на підприємстві її моделі та методи.
26. Організація нормування праці на підприємстві.
27. Зміст та функції заробітної плати.
28. Ринкові форми і системи оплати праці.
29. Розрахунок заробітку працюючих за різними формами і системами оплати праці.
30. Матеріальне стимулювання роботи персоналу.
31. Класифікація витрат.
32. Управління витратами гірничого підприємства.
33. Види та показники собівартості продукції.
34. Джерела та шляхи зниження собівартості продукції.
35. Планування зниження собівартості продукції.
36. Основи формування ціни продукції гірничого підприємства.
37. Економічний зміст і функції ціни.
38. Класифікація цін.
39. Стратегії ціноутворення в умовах ринку.
40. Державне регулювання цін.
41. Сутність та основні завдання фінансової діяльності гірничого підприємства.
42. Показники оцінки фінансового стану гірничого підприємства.
43. Фінансовий план гірничого підприємства.
44. Показники та чинники підвищення ефективності виробництва.
45. Поняття і види прибутку гірничого підприємства.
46. Розподіл прибутку та джерела його формування.
47. Показники та чинники підвищення ефективності виробництва.
48. Оцінка ефективності діяльності гірничого підприємства.
49. Показники рентабельності.
50. Оцінка фінансово-економічного стану гірничого підприємства.
51. Поняття і показники якості продукції.
52. Методи оцінки якості продукції.
53. Конкурентоспроможність продукції: чинники забезпечення та методика оцінки її рівня.
54. Система управління якістю та конкурентоспроможністю продукції гірничого підприємства.
55. Стандартизація і сертифікація продукції.
56. Економічна ефективність підвищення якості та конкурентоспроможності продукції та шляхи її підвищення.
57. Характеристика виробничих інвестицій.
58. Капіталовкладення їх види та структура.
59. Планування капітального будівництва.
60. Проектування виробничих об'єктів.
61. Розрахунок потреби у виробничих інвестиціях.
62. Оцінка економічної ефективності виробничих інвестицій та чинники підвищення виробничих інвестицій.
63. Сутність та поняття організації виробництва.

64. Функції, завдання та напрями організації виробництва.
65. Виробничий процес та його основні елементи.
66. Класифікація виробничих процесів.
67. Основні принципи організації виробничого процесу на підприємстві.
68. Характеристика потокового виробництва.
69. Класифікація поточкових ліній.
70. Основні види конвеєрів у безперервно-поточковому виробництві.
71. Типи автоматичних поточкових ліній.
72. Організаційні основи гнучкого автоматизованого виробництва.
73. Основи організації та загальна характеристика допоміжного виробництва.
74. Організація ремонтного господарства промислового підприємства.
75. Методи і види ремонтного обслуговування основних фондів на підприємстві.
76. Організація інструментального господарства.
77. Суть і основні процедури стратегічного планування на підприємстві.
78. Прогнозування, його суть та зміст.
79. Класифікація прогнозів.
80. Типи та методи прогнозування.
81. Поняття, принципи та методи планування.
82. Види планів підприємства та їх взаємозв'язок.
83. Система показників планування.
84. Бізнес-план підприємства, його значення і зміст.

Робочу програму навчальної дисципліни (силабус):

Складено доцентом кафедри економіки і підприємництва, к.т.н., доцентом, Н.А. Шевчук

Ухвалено кафедрою економіки і підприємництва (протокол № 15 від 05.07.2022)

Погоджено Методичною комісією факультету менеджменту та маркетингу (протокол № 11 від 06.07.2022)